

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN

Dnr M2016/01735/Kl
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

REMISSVAR

Yttrande över delbetänkandet från Miljömålsberedningen – En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47)

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, har tagit del av rubricerat ärende och lämnar här sitt yttrande:

Sammanfattning

- IVA stöder förslaget om att ett klimatpolitiskt ramverk bör etableras.
- IVA poängterar att det är viktigt att det görs en noggrann konsekvensanalys och att ett helhetsperspektiv anläggs för att undvika målkonflikter mellan miljömål och andra viktiga samhällsmål.
- IVA anser att vi bör bejaka och förstärka den teknikutveckling som sker för att minska påverkan på klimatet, och att de mål som sätts upp bör anpassas till möjligheterna att uppnå dem.
- IVA anser att Sverige genom sin starka hållbarhetsprofil och sitt internationellt framgångsrika näringsliv, både kan vara en förebild och bidra till minskade utsläpp i andra länder.
- IVA förordar ett reduktionspliktssystem som fokuserar på CO₂ besparingar och inte uppnådda volymer av biodrivmedel.
- IVA stödjer beredningens bedömning att fokus på byggandet bör förflyttas från energiprestanda till klimatprestanda.
- IVA anser det väsentligt att kompetensutvecklingen i den akademiska utbildningen inom resurseffektivitet stärks.
- IVA vill framhäva satsning på grön finansiering av klimatåtgärder genom att använda gröna obligationer.

Akademiens utgångspunkt

IVAs stadgar föreskriver ”Akademien har till uppgift att till nytta för samhället främja tekniska och ekonomiska vetenskaper och näringslivets utveckling”. IVA är en fristående organisation för samverkan mellan näringsliv och forskning och erbjuder en plattform för dialog med övriga aktörer i samhället.

I linje med denna roll har IVA under de senaste två åren drivit ett antal projekt för att skapa plattformar för dialog om Sveriges framtida utveckling och konkurrenskraft. Fyra av dessa projekt har relevans för det förslagna klimatpolitiska ramverket: ”Vägval el”, ”Resurseffektiva affärsmodeller för svensk konkurrenskraft”, ”Framtidens goda stad” och ”Innovation i skogsnäringen”. Projektarbetet har inkluderat ett stort antal företag och representanter från myndigheter, forskning och det civila samhället. Detta remissyttrande bygger till del på slutsatser från arbetet i dessa projekt.

IVAs synpunkter och analys

IVA har tidigare inkommit med kommentarer till Miljömålsberedningens delbetänkande – *Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (SOU 2016:21)* – och har i mångt och mycket likartade kommentarer över SOU 2016:47. I det tidigare remissvaret ställde sig IVA bakom det föreslagna ramverket bestående av:

- ett långsiktigt mål för år 2045,
- en målbana med etapper för utsläppsminskningar på vägen,
- former för regeringens planering och uppföljning av politiken för att nå de uppsatta målen,
- periodiska redovisningar till riksdagen och
- ett klimatpolitiskt råd med uppgift att, som ett oberoende expertorgan, granska den förda politiken.

Ramverket måste emellertid väga in den viktiga roll som vårt energisystem har för att vi ska kunna upprätthålla svensk konkurrenskraft, arbetstillfällen och en fungerande välfärd. Ramverket måste vidare bygga på en noggrann konsekvensanalys av de samhällsekonomiska och sociala konsekvenserna av de miljömål som föreslås. Det behövs systemanalys och ett helhetsperspektiv för att undvika målkonflikter mellan miljömål och andra viktiga samhällsmål. Det svenska näringslivet behöver långsiktiga och tydliga spelregler som bas för sina investeringar.

IVA underströk vidare behovet av sektorsvisa färdplaner (här kan nu noteras de framsteg som nyligen gjorts av IATA att samla flygbolag kring en gemensam *'first international aviation climate deal'*, liksom att sjöfarten genom IMO nu påbörjar ett arbete om ett snarlikt åtagande från sjöfartens sida), liksom att dagens snabba teknikutveckling kräver flexibilitet i planering och implementering då nya lösningar kan förändra förutsättningarna (ett mycket intressant exempel här är vilka effekter på behovet av generering av el som den troligen mycket snabba utvecklingen av el-bilar leder till). Inom IVAs projekt *Vägval el* konstaterades att Sverige har stora fördelar jämfört med många andra länder avseende möjligheterna att kunna producera el med låga eller inga utsläpp av växthusgaser. Vi har redan idag i stort sett ett hållbart och konkurrenskraftigt elsystem. Detta är en fördel som vi bör ta tillvara på bästa sätt genom att attrahera fortsatta investeringar i elsystemet och locka fler industriella investeringar till landet.

Tillkommande kommentarer är:

Förnybara drivmedel

För att nå fram till långsiktiga lösningar för den svenska marknaden för biodrivmedel måste frågan lösas på EU-nivå. Det gäller synen på biodrivmedel och skatte- och statsstödsregler inom EU.

Dagens svenska system med sk drop-in är positiv då det är oberoende av motortyp (så länge biodrivmedlen klarar kvalitetskraven) och andelen biodrivmedel successivt ökar och därmed minskar andelen fossila drivmedel.

Beredningen föreslår införandet av ett kvotpliktssystem eller reduktionspliktssystem. IVA förordar ett reduktionspliktssystem som fokuserar på CO₂ besparingar och inte uppnådda volymer av biodrivmedel. Fördelarna med ett reduktionspliktssystem är att det stimulerar biodrivmedel med bra klimatprestanda framför biodrivmedel med sämre klimatprestanda.

Beredningen lyfter fram skogsråvara som ett område med potential. I IVAs projekt "Innovation i skogsnäringen" har vi kommit fram till att potentialen för ökad uttag från skogen i form av GROT och skogsrester är stor, framförallt i norra delen av landet. Dock begränsas denna potential av höga transport- och logistikkostnader. Förslaget om kilometerskatt skulle inverka negativ på möjligheten att ta tillvara mer skogsrester och GROT från den svenska skogen.

Bostäder, lokaler och byggande

IVA stödjer beredningens bedömning att fokus på byggandet bör förflyttas från energiprestanda till klimatprestanda. De byggnader som uppförs idag har så bra energiprestanda att ytterligare insatser inom energiförbrukning för nybyggda hus skulle få marginell effekt. Däremot finns potential inom det befintliga byggnadsbeståndet.

IVA stödjer beredningens förslag att livscykelperspektivet bör vara utgångspunkten. Som påpekas i utredningen är LCA fortfarande ett relativt nytt angreppssätt inom byggbranschen och insatser för att öka kompetensen inom området är önskvärda, liksom en utveckling mot internationell praxis när det gäller att göra LCA-analyser eller uppskattningar av klimatpåverkan både under uppförandefasen och driftsfasen. Krav på LCA vid t ex offentliga upphandlingar måste utformas så att de inte stänger ute aktörer som inte har resurser att genomföra dessa analyser i offertfasen.

Kompetensutveckling i den akademiska utbildningen för att skapa resurser för implementering

Kraven på hållbarhet kräver ett tvärdisciplinärt tänkande, ett systemperspektiv och ett tänkande över organisationsgränserna. Såväl företag som högskolor, universitet, forskningsinstitut och forskningsfinansiärer behöver se över sin struktur, genomföra förändringar och möjliggöra nya samarbeten för att kunna agera utifrån ett system- och tvärvetenskapligt perspektiv. IVA vill således betona vikten av systemperspektiv i utbildningar på alla utbildningsnivåer, för att ge studenterna en högre kunskapsnivå kring dessa frågor när de kommer ut i näringslivet.

- Finansmarknadernas roll

G20 har i år under Kina's ordförandeskap tagit initiativet till en satsning på grön finansiering av klimatåtgärder genom att använda gröna obligationer. Svenska regeringen är engagerad i denna satsning. Stockholm spelar en viktig roll i dessa frågor via ett antal aktörer bl.a. SEB som ledande global utgivare av gröna obligationer och projektet MFS, Mistra Financial Systems, på Stockholms Handelshögskola. Den globala utgivningen av gröna obligationer inriktade mot klimatlösningar växer starkt. 2012 utgavs globalt gröna obligationer för 25 miljarder SEK och 2015 hade detta vuxit till 350 miljarder SEK. Utvecklingen fortsätter, men skulle kunna vara ännu snabbare om ett internationellt regelverk för gröna obligationer kunde utvecklas och tillsammans med bättre certifiering av obligationerna ge investerare större säkerhet att obligationerna verkligen är "gröna".

Ärendets hantering

Ärendet har handlagts av Magnus Breidne, projektchef vid IVAs kansli och Björn Stigson, senior rådgivare till IVAs projekt "Resurseffektiva affärsmodeller för svensk konkurrenskraft".

Stockholm den 17 oktober 2016

Björn O. Nilsson
Verkställande direktör

IVAs remissvar

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är en fristående akademi med uppgift att till nytta för samhället främja tekniska och ekonomiska vetenskaper samt näringslivets utveckling. I samarbete med näringsliv och högskola initierar och förslår IVA åtgärder som stärker Sveriges industriella kompetens och konkurrenskraft. För mer information om IVA och IVAs projekt, se IVAs webbplats: www.iva.se.